

N:o 11.

Af herr **Gustaf Andersson**, *om anslag till inlösen af maskiner och redskap vid de nuvarande margarinfabrikerna.*

Under de senare åren har frågan om behöffig kontroll å såväl in- och utförsel som tillverkning och handel med konstsmör inom Europas flesta länder med skäl ansetts såsom en både ur sanitär och ekonomisk synpunkt vigtig fråga och på den grund framkallat en mängd skilda lagbestämmelser, hvilka dock i allmänhet gå ut på skärpt kontroll angående blandning af konst- och natursmör, dess tillverkning, förvaring och försäljning, dess import och export.

Att vid denna frågas behandling inom de särskilda länderna olika åsikter gjort sig gällande, är ju helt naturligt, och vi veta litet hvar, med hvilken kraft det vid denna frågas behandling inom danska riksdagen under förra året framhölls, huru som den allra säkraste garanti, danska exporten af natursmör kunde erbjuda sina kunder i fråga om smörets äkthet, otvifvelaktigt skulle ligga deri, att man följde Kanadas exempel och rent af förbjöde konstsmör, och att detta äfven skulle vara den åtgärd, som icke allenast bäst förstodes i England, utan äfven blefve lättast att öfvervaka i Danmark.

Vidare uttalades från flera håll den farhågan att, om Sverige, der äfven smörfrågan stod på dagordnignen, toge steget fullt ut och stälde sig på den s. k. rena ståndpunkten, dess smörexport då skulle vinna afgjordt försteg framför Danmarks på marknaden i England.

Att danska Riksdagen det oaktadt antog en lag, som tillåter tillverkning af och handel med margarin, torde mest berott derpå, att Danmark redan har många stora fabriker för tillverkning af konstsmör, hvilka man möjligen ansåg sig vara skyldig inlösa, men till hvilkas inlösen skulle åtgå ett allt för stort kapital; emellertid framgår tydligt af den danska lagen, att de, som gjorde sin mening gällande, ej sjelfva trodde att deras lagstadganden skulle vara till fyllest att skydda det danska natursmörets anseende på världsmarknaden, ty i § 6 af danska lagen stadgas: »Indenrigsministeren kan, saafremt han finder det nödvändigt, förbyde al udførsel af margarin her fra landet».

Hvad värde dessa af många så beprisade kontroller för öfrigt hafva, finna vi lätt, om vi tänka oss litet tillbaka.

Huru mycket prisade man icke t. ex. den af Kongl. Maj:t utfärdade nådiga förordningen af den 2 oktober 1885 angående kontroll å handel med margarin eller konstgjordt smör; och hvad säger man nu om denna förordning? Jo, att den är alldeles otillräcklig, och man kan vara fullt förvissad om, att samvetslöse spekulanter äfven skola finna utvägar att kringgå en ännu strängare kontroll, i fall man stadgade en sådan, och på så sätt icke allenast ockra på allmänheten, utan äfven lyckas exportera denna vara och derigenom draga försorg om att det goda renommé, vårt smör vunnit på världsmarknaden, förstördes, och detta till obotlig skada för vårt jordbruk och vår mejerihandtering.

Då nu denna vår mejerihandtering obestriddigen utgör en af de viktigaste förädlingsindustrier för vårt lands jordbruk, åt hvars utveckling vi böra egna alla våra krafter samt gifva allt det understöd och uppmuntran jemte lagligt skydd mot förfalskning, som möjligt är, så lär väl ej någon längre vilja bestrida, att icke kraftiga åtgärder äfven hos oss äro nödvändiga, för så vidt man är besjälad af den önskan att åt vår smörexport, åt hvilken vi efter flera års sträfvanden och oppoffringar lyckats förvärfva ett godt rykte och anseende, bereda en allt mer och mer tryggad och sjelfständig ställning å världsmarknaden, hvilket enligt mitt förmenande ej kan blifva förhållandet, i fall man tillåter fabrikerandet af och handel med margarin, ty det ligger i öppen dag, liksom erfarenheten också mer än en gång visat, att hur man än bestämmer kontrollen, skall man på allt sätt söka kringgå densamma — och att detta i framtiden skall lyckas, då man omöjligen kan tillförlitligt undersöka det råmaterial som användes, ej heller den för export bestämda varan, derom kan man vara fullt öfvertygad.

Gör man sig vidare den frågan: kan Sveriges mejerihandtering och dess intensiva jordbruk fortfarande höja och utveckla sig bredvid

en uppmuntrad handel med och inhemsk tillverkning af konstsmör, så kan, enligt vårt förmenande, svaret endast blifva, att den ena af dessa handteringar ej kan fredas och frodas bredvid den andra; endera måste ge vika, och att detta bör vara konstsmörsfabrikationen behöfver väl knappast sägas.

Då vi nu derjemte stå på den lyckliga ståndpunkten, att endast ett par fabriker, af hvilka blott den ena är af någon betydighet, finnes inom landet för tillverkning af konstsmör, synes nu rätta tiden vara inne att taga steget fullt ut genom att dels ersätta egarne af dessa fabriker en del af den kostnad, som är nedlagd, samt derjemte stadga förbud såväl för in- och utförsel af konstsmör eller margarin som äfven af oleomargarin; att äfven utfärda förordning, hvarigenom bestämmes att vara, som under namn af smör af mjölk eller grädde i landet införes, skall, innan varan från tullverket utlemnas, till importören på dennes bekostnad af sakkunnig person undersökas för utrönande af att varan icke utgöres af andra beståndsdelar än af mjölk eller grädde, samt slutligen att åvägabringa förbud mot tillverkning inom riket af margarin eller konstsmör.

På grund häraf får jag vördsammast föreslå,

att Riksdagen, under godkännande i hufvudsak af ofvan uttalade motiv, måtte besluta ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag af 100,000 kronor, att användas efter behof för inlösen af maskiner och redskap vid de nuvarande margarinfabrikerna.

Stockholm den 24 januari 1889.

G. Andersson.